

Titulació	Típus	Curs
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	3
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Miquel Figueras Moreu

Correu electrònic: miquel.figueras@uab.cat

Equip docent

Lucía Muñoz Sueiro

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomana haver cursat l'assignatura Cultura Natura i Desenvolupament i Antropologia i Intervenció Sociocult

Objectius

Assignatura de quart curs, forma part de l'àmbit especialitzat en Cultura i Medi Ambient que permetrà a l'alumne adquirir competències en aquest camp professional. El punt de partida és la crítica etnogràfica i ontològica a la dicotomia natura i cultura.

L'assignatura manté vincles amb altres matèries com Cultura, Natura i Desenvolupament, Aproximació etnogràfica a la diversitat cultural, Textos i audiovisuals etnogràfics, Antropologia i Intervenció Sociocultural, Antropologia Sociocultural, i es lliga amb temes de Desenvolupament i Sostenibilitat, i Ecologia Humana.

El Descriptor contempla: abordar l'estudi de les pràctiques, creences i sabers tradicionals relacionats amb la gestió dels recursos naturals, els sistemes tecnològics utilitzats històricament i els seus efectes en el territori, avaluant la possibilitat d'incorporar o preservar determinats models culturals en l'adequat aprofitament i gaudi dels espais naturals.

Els objectius formatius conduiran a que els estudiants siguin capaços de:

Plantejar-se preguntes sobre la relació societat naturalesa a través del temps i en diferents cultures.

Expressar punts de vista comparatius entre la societat Occidental i les anomenades "societats etnogràfiques"

Analitzar textos, documents, exposicions i audiovisuals considerats en el programa.

Competències

Antropologia Social i Cultural

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma o en equip per tal d'assolir els objectius planificats, en aquest cas en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Fer servir les eines digitals i interpretar fonts documentals específiques de manera crítica.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics.
2. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica.
3. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
4. Conèixer i comprendre la incidència de la cultura en els diversos sistemes institucionals d'intervenció mediambiental.
5. Explicar els desenvolupaments disciplinaris i les tendències interdisciplinàries actuals de la crítica a la dicotomia cartesiana naturalesa-cultura.
6. Expressar les idees amb un vocabulari específic adequat a la disciplina.
7. Identificar les tendències interdisciplinàries actuals compartides per l'antropologia i les disciplines socials afins en el camp respectiu.
8. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
9. Planificar la feina de manera efectiva individualment o en grup per a la consecució dels objectius plantejats.
10. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
11. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
12. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.
13. Reconèixer el caràcter cultural de les conceptualitzacions de la naturalesa i la societat.
14. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre la relació entre naturalesa, cultura i societat.
15. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
16. Valorar la fiabilitat de les fonts, seleccionar dades rellevants i contrastar la informació.

Continguts

Tema 1: Marc teòric: antropologia i relació amb l'entorn
 Tema 2: Casos etnogràfics de coneixement local i maneig de l'entorn
 Tema 3: Crisis, conflictes i cosmopolítica

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòric pràctiques amb suport de TIC i debat.	50	2	2, 3, 5, 4, 13, 14
Tipus: Supervisades			
Lectures o visionats orientats, anàlisi de casos, debats a classe.	30	1,2	2, 5, 4, 13, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Lectures, anàlisi, crítiques a textos i documentals visionats a classe, preparació de debat, redacció de treballs.	65	2,6	3, 5, 4, 10, 13

Durant l'assignatura es realitzaran: classes teòriques i pràctiques dirigides per la professora amb suport de TIC i debats en grup. Recerca de documentació, lectura de textos, redacció de treballs, visionat i debat de documentals. Es realitzaran tutories individuals i recomanació de bibliografia complementària.

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració de treballs individuals	40	2	0,08	3, 5, 7, 4, 12, 10, 13, 14, 15
Participació oral i en debats de textos	10	1	0,04	2, 1, 3, 5, 6, 7, 8, 4, 11, 12, 13, 14
Treball final en grup	50	2	0,08	2, 3, 16, 5, 7, 8, 4, 9, 12, 14

Avaluació continuada

L'avaluació continuada de l'assignatura es durà a terme a partir de tres mòduls:

1- Treball individual 40%

Entrega d'apunts i desenvolupament temàtic a partir d'una xerrada d'un convidat indígena o conferenciant especialista (*Projecte EpJG FAS-UAB). L'estudiant haurà de redactar un text entorn a un concepte, tecnologia o grup social que sigui d'interès per a la temàtica del coneixement local i el maneig dels recursos.

2- Treball final en grup 50%

Entrega d'un text etnogràfic o monogràfic sobre un cas de conflicte que afecta col·lectius i coneixements locals. El format i les pautes seran les de l'Atlas online EJAtlas, i es proposarà la seva publicació

3- Participació oral 10%

Assistència, participació oral, presentació dels treballs en grup, interacció al Fòrum durant les presentacions dels treballs en grup

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà de manera processual, a través de diverses proves escrites de lectures, conferències i vídeos. Les proves escrites individuals tindran un valor del 40%.

Es realitzarà un treball en grup amb un valor del 50%. L'assistència, la participació i la presentació de treballs o les interaccions al Fòrum tindran un valor del 10%.

Al moment de realitzar cada activitat avaluativa, s'informarà del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Per superar l'assignatura cal haver presentat totes de les activitats programades. La nota final de l'assignatura es calcularà amb els percentatges indicats.

Per poder aprovar l'assignatura, la nota final ha de ser igual o superior a 5.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats d'avaluació.

Poden quedar excloses del procés de recuperació aquelles activitats que el professor/a consideri que no són recuperables, per exemple: presentacions orals, treballs en grup, tasques relacionades amb l'activitat docent diària.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari

que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Les instruccions per a realitzar els treballs s'establiran des del primer dia de classe.

Avaluació única

Una prova escrita a una única data a final del curs. Les pautes i la durada es donaran al llarg del curs. La ponderació serà la següent:

- Treball individual (40%)
- Presentació del treball individual (10%)
- Prova escrita (50%)

Bibliografia

Bibliografia general obligatòria

Charbonnier, Pierre.(2017). Por una filosofía política de las desigualdades ecologicas. Conceptos Históricos, 3 , 84-108.

Descola, Philippe.(2017). ¿Humano, demasiado humano? Desacatos. Revista de Ciencias Sociales, 54, 54.

Durand Smith, Leticia. (2002). La relación ambiente-cultura en la antropología: Recuento y perspectivas. Nueva Antropología. Revista de Ciencias Sociales, 61, 170-184.

Reyes-García, Victòria. (2009). Conocimiento ecológico tradicional para la conservación: Dinámicas y conflictos. *Papeles de relaciones ecosociales y cambio global*, 107, 39.

Tola, Florencia C. (2016). El "giro ontológico" y la relación naturaleza/cultura. Reflexiones desde el Gran Chaco. *Apuntes de Investigación del CECYP*, 27, 129-139.

Bibliografia temàtica, de consulta general, recomanada i citada

Agrawal, A.(Ed.). (2002). El conocimiento indígena y la dimensión política de la clasificación. *Revista Internacional de Ciencias Sociales*, 173, 6-18. *Revista Internacional de Ciencias Sociales*, 173, 6-18.

Balée, William L. (1989). La cultura dels boscos de l'Amazònia. *Avenços En Botànica Econòmica*, 7, 1-21.

Bellier, Irène (Ed.). (2011). *Pueblos indígenas en el mundo*. Eudeba.

Bonte, Pierre, Izard, Michel, Abélès, Marion, & Llinares García, Mar. (2008). *Diccionario Akal de etnología y antropología*. Akal.

Cadena, Marisol de la. (2020). Cosmopolítica indígena en los Andes: Reflexiones conceptuales más allá de la «política». *Tabula Rasa: revista de humanidades*, 33, 273-311.

Cañedo Rodríguez, Montserrat (Ed.). (2013). *Cosmopolíticas: Perspectivas antropológicas*. Trotta.

Cuestas Caza, Javier. (2019). Sumak Kawsay entre el post-desarrollismo occidental y la Filosofía Andina*. *Ánfora*, 26(47), 109-140.

Descola, Philippe. (1985). De l'Indien naturalisé à l'Indien naturaliste: Sociétés amazoniennes sous le regard de l'occident. In *Protection de la Nature: Histoire et idéologie (de la Nature à l'Environnement)* (pp. 221-235). L'Harmattan.

Descola, Philippe. (1998). Las cosmologías de los indios de la Amazonia. *Zainak. Cuadernos de Antropología-Etnografía*, 17, 219-227.

Descola, Philippe. (2002). La antropología y la cuestión de la naturaleza. In Astrid Ulloa & Germán Palacio (Eds.), *Repensando la naturaleza. Encuentros y desencuentros disciplinarios en torno a lo ambiental*. (pp. 155-171).

Descola, Philippe. (2014). ¿Existen acaso paisajes amazónicos? In Stephen Rostain (Ed.), *Amazonía. Memorias de las conferencias magistrales del 3er Encuentro Internacional de Arqueología Amazónica* (pp. 19-30). MCCTH/SENESCYT/3EIAA.

Djakalidja, Coulibaly. (2012). Développement durable et savoirs autochtones: Une nouvelle perspective pour les sciences sociales. *European Scientific Journal, ESJ*, 8(26), 26.

Haudricourt, André-Georges, & Bardet, Marie. (2019). Domesticación de los animales, cultivo de las plantas y tratamiento del otro. In *El cultivo de los gestos: Entre plantas, animales y humanos / Hacer mundos con gestos*. Cactus Editorial.

Hermitte, Marie-Angèle. (2011). La nature, sujet de droit ? *Annales. Histoire, Sciences Sociales*, 66e année(1), 173-212.

Latouche, Serge. (2016). *Les précurseurs de la décroissance: Une anthologie. le passager clandestin*.

Levinson, David(1991), *Encyclopedia of world cultures (1-10)*. Human Relation Area Files Inc.; G.K. Hall & Co; MacMillan Inc.,

Martínez Alier, Joan. (2021). *El Ecologismo delos pobres: Conflictos ambientales y lenguajes de valoración (Sexta edición nuevamente ampliada)*. Icaria.

Martínez Alier, Joan, Leah Temper, & Daniela Del Bene. (n.d.). *EJAtlas | Mapping Environmental Justice. Environmental Justice Atlas*. Retrieved January 28, 2022

Martínez Mauri, Mònica, & Killinger, Cristina Larrea. (2010). *Antropología social, desarrollo y cooperación internacional: Introducción a los fundamentos básicos y debates actuales*. Editorial UOC.

Nakashima, Douglas, Krupnik, Igor, Rubis, Jennifer T., Henry, Rosita, & Pam, Christine. (2018). Indigenous Knowledge in the Time of Climate Change (with Reference to Chuuk , Federated States of Micronesia). In Indigenous Knowledge for Climate Change Assessment and Adaptation (pp. 58-74). Cambridge University Press.

Nerín, Gustau. (2018). ONGs: Dels missioners a les "multinacionals de la solidaritat." Sàpiens, 194.

Ostrom, Elinor. (2000). El Gobierno de los bienes comunes: La evolución de las instituciones de acción colectiva. Fondo de Cultura Económica.

Posey, Darrell Addison. (1992). Los Kayapo y la naturaleza. In José E. Juncosa (Ed.), Los Guardianes de la tierra: Los indígenas y su relación con el medio ambiente / compilador José E. Juncosa (pp. 35-49). Abya-Yala.

Reyes-García, Victoria, & Caviades, Julián. (2022). Evidencias locales del cambio climático y sus impactos: Ejemplos desde Sudamérica. Antropologías del Sur, 17, 103-120.

Reyes-García, Victoria, Santiago Alvarez-Fernandez, & Petra Benyei. (2024). Routledge Handbook of Climate Change Impacts on Indigenous Peoples and Local Communities (Victoria Reyes-García, Ed.). Routledge.

Roué, Marie, Descola, Philippe, Berlin, Brent, & Serje, Margarita. (2003). Las ONG y la gestión de la diversidad biológica. Revista Internacional de Ciencias Sociales, 178.

Sahlins, Marshall David. (1983). 1-La sociedad opulenta primitiva. In Economía de la edad de piedra (pp. 13-46). Akal.

Selmi, Adel, & Hirtzel, Vincent. (2007). Introduction. Parquer la nature. Cahiers d'anthropologie sociale, N° 3 (1), 9-12.

Teran Mantovani, Emiliano. (2018). El extractivismo como eco-régimen: Múltiples ámbitos y escalas de su impacto socio territorial. In Marta Inez Medeiros Marques (Ed.), Perspectivas de natureza. Epistemologias, negócios de natureza e América Latina (Annablume Editora, pp. 319-343).

Programari

LibreOffice
Zotero
XMind
EJAtlas

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt